

- а) матеріали одного чи декількох вчинених злочинів, передаються прокурору державою-учасницею Міжнародного кримінального суду;
- б) матеріали одного чи декількох вчинених злочинів були передані прокурору Радою Безпеки, яка діє на підставі 7 Статуту ООН;
- в) прокурор особисто розпочав розслідування такого злочину.

Слід підкреслити, що розгляд справи може розпочатися, якщо подія-юридичний факт існує і може визначитися на основі достовірної інформації, яка має підстави і свідчить про наявність достатніх даних для порушення розслідування. Якщо такі підстави існують, то тоді Прокурор звертається до Палати Суду за санкцією на проведення розслідування. Палата, вивчивши детально усі матеріали, дає санкцію, і лише після виконання таких процедур Міжнародний кримінальний суд приймає справу до провадження.

У Міжнародному кримінальному суді є 18 судів, що обираються від країн, що ратифікували установчі документи суду. Термін повноважень — 9 років. Жодну країну не може представляти більш ніж один суддя. Країни, що беруть участь у роботі Міжнародного кримінального суду обирають терміном на 9 років незалежного прокурора.

Да даний момент, на жаль, залишається спірним питання про поширення юрисдикції Міжнародного кримінального суду, окремі положення стосовно правил процедури.

Отже, можна зробити висновок, що створення та функціонування Міжнародного кримінального суду на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин є завершенням великої роботи науковців, політичних діячів, спрямованої на боротьбу з міжнародними злочинами та для того, щоб був більш сталим світовий правопорядок.

*Лабенко Л.В.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

## **ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ**

Сучасна цивілізація характеризується великою кількістю глобальних проблем: екологічна проблема, економічна, загроза ядерної війни та інші. Серед них на важливому місті гостро постає проблема міжнародного тероризму. Ця проблема несе в собі велику небезпеку і глобальне значення, раніше тероризм, як соціально-політичне явище був пов'язаний переважно з національними кордонами, сьогодні він набуває характеру всесвітньої проблеми, з якою зіткнулися усі учасники міжнародних відносин.

На початку ХХІ століття тероризм став одним з найнебезпечніших і важкопрогнозованих явищ, що набирає найрізноманітніших видів. Стрімкий розвиток інформаційних технологій породив такий вид тероризму як інформаційний. Існує тероризм психологічний, який не використовує засоби фізичного впливу на противника і розрахований на вплив інформацією, яка

призводить до ефекту залякування. До речі етимологічне слово «терор» походить від латинського «залякувати». Інформаційний тероризм здійснюється в області, що охоплює політичні, філософські, правові, естетичні, релігійні й інші погляди й ідеї, тобто у духовній сфері, там, де ведеться боротьба ідей. Доступність інформаційних технологій значно підвищує його ризики, бо, чим інформатизованіший є суспільство, тим більше воно піддатливе до впливів масово-психологічного терору. Отже, є підстави говорити про інформаційно-психологічний вплив спрямований на свідомість і душу людини. Об'єктом даного впливу є як окремі особи, групи осіб, так і цілі держави.

Психологічний вплив здійснюється через засоби масової інформації, поштовою для застосування такого впливу є легкість для сприйняття, поверховість. Спеціально створені програми привчають людину бездумно сприймати будь-яку інформацію та вірити в неї. Цілий комплекс інформації розрахований на маніпуляцію громадською думкою, свідомістю, подається з використанням фізіологічних та психологічних законів її сприйняття. Використовується специфічно побудований текст, особливий темп і модуляція мови. Маніпулювання свідомістю здійснюється шляхом занурення людей в певне кероване інформаційне поле, в якому створюється видумана картинка світу. Основою формування віртуального інформаційного поля є обман.

Не існує єдиного визначення інформаційного тероризму різні вчені визначають його по-різному, і кожна точка зору є правильною та переконливою.

Інформаційний тероризм — це насамперед, форма негативного впливу на особистість, суспільство і державу усіма видами інформації.

Більш помірне формулювання інформаційного тероризму дають деякі правознавці, наприклад, В.П. Ємельянов, В.А. Кульба та інші, вони стверджують, що різного роду погрози, дії по залякуванню окремих особистостей і суспільств в цілому є злочином з ознаками тероризмування.

Інші вчені вважають, що інформаційний тероризм — небезпечні діяння з інформаційного впливу на соціальні групи осіб, державні органи влади і управління, пов'язані із розповсюдженням інформації, яка містить погрози переслідуванням, розправою, вбивствами, а також викривлення об'єктивної інформації, що спричиняє виникненню кризових ситуацій в державі, нагнітання страху і напруги у суспільстві.

Інформаційний тероризм — це здійснення або погроза здійснення за допомогою інформаційних технологій і/або інформаційної зброї вибуху, підпалу чи інших загально небезпечних діянь, що можуть спричинити загибель людей або інші тяжкі наслідки й спрямовані на залякування населення з метою спонукування держави, міжнародної організації, фізичної чи юридичної особи або групи осіб до здійснення чи відмови від здійснення якої-небудь дії.

Інформаційна зброя — це інформаційні ресурси, стратегічно розроблені або створені для ведення інформаційної війни або для завдання шкоди, збентеження, створення незручностей або будь-яких інших дій зловмисного характеру.

Міністерство оборони США одним з перших видало офіційний документ, директиву «Інформаційна війна» 21 грудня 2001р., а у 1997р. було дано офіційне визначення інформаційної війни, під якою розуміють дії, що вжиті для досягнення інформаційної переваги в інтересах національної переваги в інтересах національної стратегії, які реалізуються шляхом впливу на інформацію та інформаційну систему противника при одночасному захисті власної інформації та власних інформаційних систем. Інформаційна війна: 1) дії з метою досягнення інформаційної переваги шляхом застосування заходів для експлуатування, підризу, знищення, дестабілізації і руйнування інформаційного потенціалу противника і його функцій; 2) міри з метою захисту власних інформаційних ресурсів. На відміну від інформаційних війн терористичні акти одноразові і мають знищуючу силу. Частіше в таких випадках інформаційні терористи мають лише одне на меті — досягти якомога швидше потрібної цілі і наробити побільше галасу.

Специфікою інформаційної зброї є те, що об'єктом її застосування може бути будь-який з трьох типів елементів інформаційної сфери: а) засоби і лінії зв'язку — матеріальна основа світової інформаційної інфраструктури; б) інформація у чистому вигляді і її потоки; в) безпосередньо сама людина. Таким чином застосування інформаційної зброї охоплює деструктивний вплив на матеріальні об'єкти інформаційної сфери; знищення, спотворення або зміну інформації; цілеспрямований вплив на нервову систему, психіку та свідомість людини. При цьому застосування такої зброї може носити як відкритий характер в умовах відкритого збройного конфлікту так і в рамках інформаційного протистояння в мирний час.

На відміну від війни тероризму характерна початкова нерівність конфліктуючих сторін, що обумовлює прагнення більш слабкої сторони використати такі методи і способи за допомогою яких противникові можна завдати найбільших збитків при витраті мінімуму своїх сил і засобів, а також здійснюють сильний психологічний вплив.

На основі вищевикладеного можна виділити ознаки інформаційного тероризму:

- інформаційний тероризм — це одна із форм організованого насильства, це особливий різновид психологічного терору;
- інформаційний тероризм набуває свого поширення через засоби масової інформації;
- при інформаційному тероризмі здійснюється психічний вплив на широкі маси населення;
- тактична мета інформаційного тероризму полягає в тому, щоб привернути увагу до проблеми, зчинити навколо неї галас;
- стратегічна мета — залякування і деморалізація людей, задля досягнення певного результату;
- розрахунок робиться на ефект несподіванки;
- публічний і демонстративний характер дій — головна риса інформаційного тероризму;

На сьогодні інформація відіграє дуже велику роль у житті кожного із нас, це породжено тим, що ми живемо у інформаційному суспільстві. За допомогою інформації можна багато чого зробити як хорошого так і поганого. На даний час дуже актуальними є всім відомі вислови: «Хто володіє інформацією, той володіє світом», «В інформаційній війні перемагає, як правило, той, хто атакує і постійно посилює тиск...», «Сьогодні інформаційна війна — це вже фактично війна цивілізацій, це зіткнення різних базових цілей, знань, теорій».

*Лукашевич В.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

## **ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНІ ЗЛОЧИНИ ТА ЗЛОЧИНИ МІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ**

У юридичній доктрині отримала визнання концепція, відповідно до котрої серед багатьох правопорушень існує окрема категорія міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру, що становлять велику суспільну небезпеку.

Характерним для цих злочинів є те, що вони посягають на міждержавні інтереси, тобто мають міжнародний характер. Очевидним є те, що проти злочинів міжнародного характеру жодна держава світу не може самотійно вести боротьбу в силу особливостей цих протиправних діянь, що вчиняються на території різних країн. У багатьох випадках держави вже досягли згоди щодо співпраці у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру шляхом укладення відповідних міжнародно-правових договорів.

Важливим для дослідження питання боротьби зі злочинами міжнародного характеру є визначення поняття злочинів цього виду.

Детально та обґрунтовано визначив цю групу злочинів І.І. Карпець. На його думку, це — діяння, передбачені міжнародними угодами (конвенціями), що не відносяться до злочинів проти людства, але посягають на нормальні відносини між державами, завдають шкоду мирному співробітництву в різних галузях суспільних відносин (економічних, соціально-культурних, майнових і т.п.), а також організаціям і громадянам, карані або згідно норм, встановлених у міжнародних угодах (конвенціях), ратифікованих в установленому порядку, або згідно норм національного кримінального законодавства згідно з цими угодами.

В залежності від об'єкта злочинного посягання, ступеня міжнародної небезпеки та інших ознак В.П. Панов поділяє кримінальні злочини міжнародного характеру на такі основні групи:

1. Злочини проти стабільності міжнародних відносин: міжнародний тероризм; захоплення заручників; захоплення, захоплення літаків та інших повітряних транспортних засобів та інші діяння, вчинені на борту повітря-